

Van: Adviesraad Duurzaamheid

Betreft: "Advies Warmtevisie"

Geacht college,

Aan de Adviesraad Duurzaamheid van de gemeente Noordenveld is gevraagd om een reactie te geven op de gemeentelijke "Warmtevisie" met de bijbehorende Publieksversie, zoals deze nu na de inspraakronde voorliggen voor behandeling in uw College.

Wij vinden dat het rapport zich op een gedegen wijze kwijt van de gegeven opdracht om voor de burgers inzichtelijk te maken waar het bij de warmtetransitie om gaat en wat zij kunnen verwachten.

Onze opmerkingen en adviezen als Adviesraad:

De Publieksversie is prettig concreet geschreven. Voor de kreet *no regret maatregelen* (ook op p. 17 Warmtevisie) kan echter beter een Nederlandstalige term worden gekozen.

Onder "Wat betekent aardgasloos wonen?" wordt in de Publieksversie gesteld dat wonen zonder aardgas meer comfort op zou leveren. Dit bevreemdt ons, gezien de hoge mate van comfort die we met ons aardgas gewend zijn. Hier is in ieder geval een toelichting op zijn plaats.

Erg belangrijk is de medewerking van bewoners. "Hoe krijg je hen goed geïnformeerd en wat gaat de warmtetransitie kosten?" is de telkens terugkerende vraag. De betrokken groep bewoners (groep van 15, en de 120 via online) zijn de enthousiastelingen die je niet hoeft te motiveren. Maar dat geldt niet voor de meeste andere bewoners.

Er zijn ook huizen waarbij het gewoon niet "loont" om te isoleren (of om alles te isoleren). Niet alle kosten zullen altijd terugverdiend kunnen worden. Deze nuance van "rendabel isoleren" zou hier ook gemaakt kunnen worden. Voor wie niet lang meer in de actuele woning denkt te zullen blijven kan gebouw gebonden financiering een deel van een oplossing zijn (maar helaas leidt het opzetten daarvan op centraal niveau in het overleg tussen "Den Haag" en de banken vooralsnog niet tot resultaten).

Onderkend wordt het belang van communicatie met de burgers. Daarbij kan differentiatie in de communicatie ("communiceren per doelgroep") mede behulpzaam zijn, denkend aan de voorlopers of de niet-gelovers, aan leeftijd of aan mensen in een nieuwbouwwijk versus buitengebied-bewoners.

Terecht wordt opgemerkt dat nog onduidelijk is hoe hoog de kosten van de transitie zullen uitpakken en hoe deze zullen worden verdeeld. Vooral opzet en implementatie van warmtenetten zullen tot forse maatschappelijke kosten leiden, hetgeen zich moeilijk laat rijmen met het voornemen "voor te sorteren op de oplossingsrichtingen met de laagste maatschappelijke kosten". Desondanks blijven wij er voorstander van om warmtenetten serieus in uw overwegingen te betrekken.

Ook wat betreft de keuzevrijheid voor de bewoners én mogelijke business modellen voor de exploitatie zien wij praktische beperkingen inzake warmtenetten. Zal bijvoorbeeld een "early adapter" die heeft geïnvesteerd in eigen opwekking zich bij zo'n net moeten aansluiten als dat in zijn wijk wordt uitgerold? Wij bevelen aan om een visie te ontwikkelen wie voor deze infrastructuur de investeerders en leveranciers en beheerder(s) zouden moeten worden.

Wij bevelen voorts aan om op zo kort mogelijke termijn duidelijkheid te verkrijgen over de potentie van de genoemde geothermielocatie, dit mede vanwege een kennelijke terughoudendheid bij de NAM inzake geothermie (recentelijk onder andere naar voren komend in het DvhN, 28 mei jongstleden).

Dat het potentieel aan restwarmte in onze gemeente beperkt is wordt onderkend. Maar wellicht valt er restwarmte te onttrekken aan biogasvergisters (warmtekrachtkoppeling koelwater bij omzetting naar stroom). Zou er restwarmte beschikbaar kunnen zijn bij UGS NAM Norg/Langelo?

In de beantwoording van de vraag over waarom Noordenveld van het aardgas af wil wordt een relatie gelegd met de bouw van de stikstofinstallatie in Zuidbroek. Deze installatie staat echter compleet los van de drive om van het aardgas af te gaan. Ze is gerealiseerd om apparatuur op de lange termijn te kunnen blijven voorzien van gas met de "Groningen kwaliteit", omdat er door het afbouwen van het Slochteren-veld bronnen met hoogcalorisch gas (dat in verbrandingswaarde verlaagd moet worden) worden gebruikt. Het streven om van het aardgas af te gaan is niet omdat "Slochteren" dicht moet, maar heeft milieudoelen, namelijk het verlagen van de uitstoot van CO₂.

Ten aanzien van het elektriciteitsnetwerk wordt een relatie gelegd tussen elektriciteit gemaakt in de gemeente, waarvoor initiatieven lopen, en het gebruik. Wij vragen ons af hoe er gedacht wordt over afname van deze stroom door bijvoorbeeld datacenters in de Eemshaven en Westpoort in plaats van door de inwoners van de gemeente.

Voor biogas wordt alleen gesproken over "reststromen" uit de akkerbouw. Wij denken dat er meer potentie in de gemeente kan zijn in de vorm van mest en bijvoorbeeld bermmaaisel. Wat betreft de opmerking dat er vooral "kleinschalige" vergistingsprojecten zijn: meer dan 2/3 van de op dit moment in Nederland geproduceerde hoeveelheid groen gas (ruim 200 miljoen m³) wordt geproduceerd in redelijk "grootschalige" installaties (zoals de installatie van de suikerfabriek in Hoogkerk: meer dan 15 miljoen m³ op jaarbasis). Maar er zijn natuurlijk ook vele kleintjes nodig om groen gas te maken. Voor de proeftuin in Roderwolde (waar ook aan gerefereerd wordt) zijn drie boeren met in totaal 700 koeien nodig om de benodigde hoeveelheid van ruim 300.000 m³ groen gas op jaarbasis te produceren, noodzakelijk om de woningen in het buitengebied van Roderwolde van groen gas te voorzien en daarmee te verduurzamen. Om zulke "kleintjes" te stimuleren zou de gemeente in voorkomende situaties binnen de bestaande randvoorwaarden (milieu, inspraak) kunnen faciliteren door snelle afhandeling en kan ze overwegen daarbij geen of minder leges in rekening te brengen.

Waterstof: er wordt gesproken over het feit dat er bij het maken en gebruiken van groene waterstof circa 60% van de energie verloren gaat. Los van een exact percentage moet er op worden gewezen dat dit ook (de mogelijkheid van) opslag behelst. Voordeel, naast de optie tot opslag, van groene waterstof is dat het ook eenvoudig getransporteerd kan worden via een (bestaand) leidingnetwerk. In die context kunnen we toevoegen dat een gemiddelde elektriciteitscentrale ook met moeite een rendement haalt van maximaal 50%. Voor het buitengebied kan het voordeel van het benutten van bestaande infrastructuur duidelijk opwegen tegen het conversieverlies, en waterstof (evenals groen gas) daarmee qua maatschappelijke kosten (van productie tot verbruik) wel de beste oplossing doen zijn.

Warmtepompen: er kan duidelijker worden benadrukt dat woningen heel kosteneffectief volledig kunnen worden verduurzaamd in hybride systemen met een gasgestookte cv-ketel, als tussenstap naar aardgasvrij, waar deze ketel ook op groen gas kan worden gestookt (voor invulling van de piekvraag). Bij de in dit verband opgevoerde houtpelletkachels is trouwens de fijnstofproblematiek niet benoemd.

Tot slot nog een advies: ga goed om met bewoners die niet mee wensen te doen met "hun" wijkuitvoeringsplan.

De Adviesraad is natuurlijk graag bereid opmerkingen en adviezen nader toe te lichten indien deze deze vragen oproepen.

Met vriendelijke groet, namens de Adviesraad Duurzaamheid,
De Voorzitter Hans Coenen.
